

RAE VALLA ARENGUKAVA 2016-2025

September 2016
Rae vald

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	3
1 LÜHIÜLEVAADE RAE VALLA HETKEOLUKORRAST JA	
FOOKUSVALDKONDADEST	5
1.1 LÜHIÜLEVAADE HETKEOLUKORRAST	5
1.2 FOOKUSVALDKONNAD	7
2 STRATEEGIA 2016-2025.....	12
2.1 VISIOON 2025 JA MISSIOON.....	13
2.2 EESMÄRGID JA TEGEVUSED	13
2.3 STRATEEGIAKAART	23
3 ARENGUKAVA RAKENDAMINE.....	24
3.1 ARENGUKAVA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	24
3.2 ARENGUKAVA AJAKOHASTAMINE	26
KASUTATUD MATERJALID	28

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse arengukava määratleb elukorralduse alused kindlaks määratud perioodiks. Tegemist on strateegilise dokumendiga, mis loob laiapõhjalise raamistiku Rae valla tuleviku kujundamiseks. Selles on majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduskeskkonda arvesse võttes kokku lepitud eesmärkides ning nende saavutamise viisides.

Kohalikku arengut juhitakse peaaesjalikult nelja olulise dokumendi abil¹, mis peavad üksteisega seotud olema. Arengukavas määratletakse peamised sihid, kuhu jõuda soovitakse. Samuti tuuakse kavas välja vajalikud tegevused ja investeeringud. Üldplaneering on kohalike arengusoovide ruumiline väljendus. Eelarvestrateegias määratletakse täpsemalt ära finantsid nelja eelseisva aasta kohta ning iga-aastases eelarves leiavad need detailse väljenduse. Seega on arengukava ja üldplaneering olemuslikult üldisemad ning ambitsioonikamad dokumendid, mis võivad sisaldada enam plaane ja soove kui konkreetseid finantsjuhtimise instrumendid eelarvestrateegia ning eelarve.

Rae valla visioon, missioon ja eesmärgid pärinevad eelmisest arengukavast, mis koostati 2011. aastal, mis seetõttu vajas kaasajastamist ning mida on vastavalt vajadusele järjepidevalt uuendatud. Käesoleva dokumendi näol on tegemist eelmise arengukava uuendatud, mitte täielikult ümber tehtud versiooniga. Seega on sisulises mõttes eesmärgid samaks jäänud. Küll aga on muudetud ülesehitust ja täiendatud sõnastusi. Näiteks on välja jäänud SWOT- ja riskianalüüs. Samuti on kaasajastatud tegevuste ja investeeringute kavad. Ka käesolev arengukava jätkab kandipõhist lähenemist. Nimelt jaguneb Rae vald neljaks kandiks, mis on nii asustuselt kui ka elanike arvult küllalt erinevad. Seetõttu käsitletakse neid analüüsis ja rahvastikuprognosis eraldiseisvatena.

Riigikogu võttis 07.06.2016 vastu haldusreformi seaduse, millega sätestatakse linnade ja valdade haldusterritoriaalse korralduse muutmise alused ja kord, sealhulgas reformi aluseks oleva kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvust lähtuva omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteerium (5000 elanikku). Rae valla rahvastiku arvukus ületab nõutud miinimumi enam kui kolmekordselt, mistõttu ühinemiskohustus vallal puudub. Sellest tulenevalt ei ole arengukavas ka ühinemisega seonduvaid aspekte käsitletud.

Arengukava uuendamise protsess toimus perioodil märts-juuni 2016. Uuendamiseks viidi läbi laiapõhjalisem kaasamiseminar Peetri koolis, vallavalitsuses toimusid valdkondlike töögruppide kohtumised, mille raames käsitleti teema-spetsiifilisi väljakutseid, eesmärkide soovitud seisundit ja vajalikke tegevusi ning investeeringuid. Olulisemad otsused langetati arengukava uuendamise juhtgrupis, kuhu kuulusid Rae valla juhid. Paralleelselt koosolekutega koostati Rae valla rahvastikuprognosis ja uuendati omavalitsuse sotsiaalmajanduslikku keskkonda iseloomustavaid statistilisi andmeid. Samuti viidi paralleelselt arengukava koostamisega läbi Rae valla elanike töötaja kohtade analüüs OÜ Positium LBS poolt. Uuendamise protsessi koordineerisid OÜ Cumulus Consulting konsultandid.

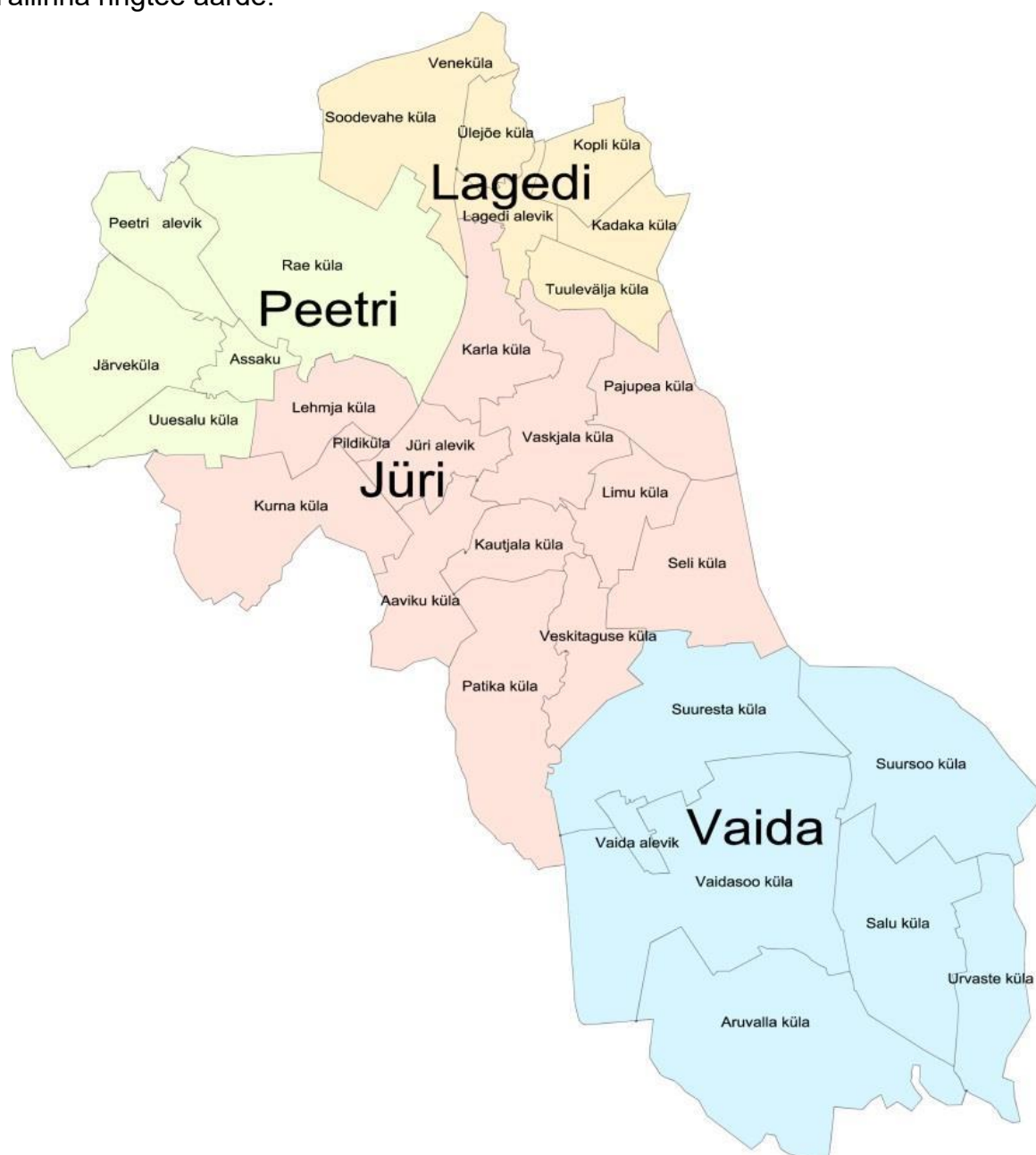
¹ Arengukava, üldplaneering, eelarvestrateegia ja iga-aastane omavalitsuse eelarve.

Arengukava põhidokument koosneb kolmest osast. Esimeses osas on välja toodud peamised järeldused valla hetkeolukorra analüüsist. Teine osa sisaldab valla visiooni, missiooni, strateegilisi eesmärke ja tegevuste ning investeeringute kava. Kolmandas osas on ära toodud arengukava rakendamise meetmestik – tulemuslikkuse hindamine ja ajakohastamine. Põhjalikum hetkeolukorra analüüs koos rahvastikuproгноosiga moodustab eraldiseisva dokumendi. Hetkeolukorra analüüsile on täiendavalt lisatud elektrooniline andmetabel *Excel'i* formaadis, mis sisaldab kõiki rahvastikuproгноosis kasutatud andmeid ning lisagraafikuid.

1 Lühiülevaade Rae valla hetkeolukorrast ja fookusvaldkondadest

1.1 Lühiülevaade hetkeolukorrast

Rae vald asub Harjumaal Tallinna linnast kagus hõlmates enamjaolt Tallinn-Tartu-Luhamaa mnt ja Tallinna ringtee äärseid alasid. Valla pindala on 206,7 km². Rae vallas on 27 küla ja 5 alevikku (Peetri, Jüri, Lagedi, Vaida ja Assaku). Vald jaguneb neljaks kandiks (vt joonis 1), mis on nii pindalalt, asustustiheduselt ja majandusstruktuurilt küllaltki erinevad. Jüri kandis asuvad peamised tööstusettevõtted, ühtlasi on tegemist valla teenuskeskusega, Peetri on eelistatud elamupiirkond, Vaida on pigem põllumajanduslik ja hajaasustatud ning Lagedil on peamised tööstusalad koondunud Tallinna ringtee äärde.

Joonis 1. Rae valla kandidid ja nende keskused (Allikas: Rae Vallavalitsus)

Suurima elanike arvuga on Peetri kant, sellele järgneb Jüri. Lagedi ja Vaida on märgatavalt väiksema elanike arvuga.

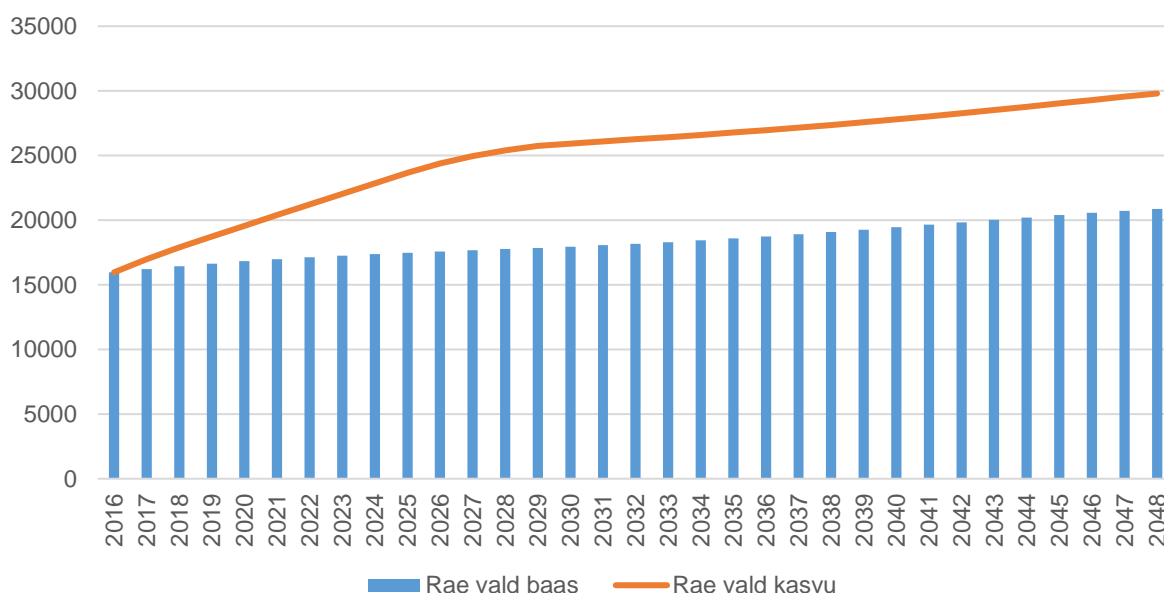
Perioodil 2011-2016 on Rae valla elanike arv tervikuna 26% ehk 3292 inimese võrra kasvanud (vt tabel 1). Seejuures eristub selgelt Peetri kant, kus elanikkonna kasv on olnud kiireim.

Tabel 1. Rae valla elanike arvu muutus 2011-2016 (Allikas: Rahvastikuregister)

	2011	2016	Muutus	Muutus, %
Jüri kant	5533	6016	483	9%
Lagedi kant	1326	1494	168	13%
Peetri kant	4332	7018	2686	62%
Vaida kant	1483	1438	-45	-3%
Kokku	12674	15966	3292	26%

Rae valla rahvaarv kasvab tulenevalt lähteaasta vanusstruktuurist ja sündimuskäitumisest igal juhul enam kui 20 000 elanikuni (vt joonis 2), kasvu-stsenaariumi realiseerudes 30 000 elanikuni². Viimasel juhul moodustab poole elanikkonnast Peetri kandi ja enam kui ¼ Jüri kandi rahvastik. Prognosikohaselt suureneb Lagedi kandis rahvaarv u 2300 ja Vaida kandis 1800 elanikuni. Aastaks 2025:

- Kasvab Rae valla rahvaarv baas-stsenaariumi kohaselt 2016. aastaga võrreldes kuni 10 protsenti ehk ligikaudu 17 500 inimeseni;
- Kasvu-stsenaariumi järgi, mis võtab arvesse viimaste aastate rände- ja sündimuskäitumist suureneb rahvaarv 48 % võrra ligikaudu 23 500 elanikuni.

Joonis 2. Rahvaarvu prognoos aastani 2048

Sisemiselt on rahvastik taastevõimeline neljast kandist kolmes, Vaidas mitte. Lasteaiaaeglaste laste arv väheneb, põhikooli- ja gümnaasiumiealiste arvukus aga

² Täpsemalt on stsenaariumid lahti kirjutatud hetkeolukorra analüüsis (lisa 1).

suureneb järgneval kümnendil vastavalt 26% ja 161%. Tööealiste (maksumaksjate) arvukus jääb praktiliselt muutumatuks. Eakate osakaal kasvab vähemalt 35% ja jätkab ka edaspidi tempokat kasvu.

Kantide vaates on viimasel kümnendil suurimaks kandiks saanud Peetri. Noorem rahvastiku vanusstruktuur tingib ka tulevikus jätkuva Peetri osakaalu tõusu kogurahvastikus. Põhiprobleemiks tulenevalt rahvastikuarengutest kujuneb haridus- ja sotsiaalteenuste pakkumise suurendamine aeglasemalt kasvava maksutulu juures.

Palgatöötaja kuukeskmise brutotulu on Rae vallas perioodil 2010-2014 kasvanud ligikaudu 29% (287 euro võrra). Võrreldes Eesti kui terviku, Harjumaa ja Tallinnaga teenivad Rae valla elanikud märkimisväärselt kõrgemat palka ning palgakasv on olnud mõnevõrra kiirem kui mujal. Harjumaal teenivad Rae valla (2014. aastal 1289 eurot) elanikest kõrgemat brutotulu vaid Harku (1309 eurot) ja Viimsis valla elanikud (1362 eurot).

Koos brutotulu kasvuga on Rae vallas kasvanud ka üksikisiku tulumaksu laekumine elaniku kohta. 2011. aastal oli vastav näitaja 694 eurot, 2015. aastal 968 (40% kasv). See on enam-vähem samal tasemel Harku (972 eurot) ja Kiili vallaga (964 eurot), kuid jääb alla Viimsi vallale (1007 eurot).

1.2 Fookusvaldkonnad

Käesolevas arengukavas on käsitletavat valdkonnad prioritseeritud. Teistest enam on keskendutud haridusele (olulisim), planeerimisele, vabale ajale ja sotsiaalvaldkonnale. Seega on siinses kokkuvõttes välja toodud just nende väljakutsed³.

Haridus

Peamised valdkonnaga seotud väljakutsed on järgmised:

- Koolikohtade puudus põhikooli osas Peetri kandis, üldine koolikohtade tagamine.
- Alushariduse tagamine kas lasteaia või lastehoiu näol Peetri ja Lagedi piirkondades.
- Koolidesse määramise süsteem on alles käivitunud ja vajab täiendamist.
- Vaida ja Peetri kandis puuduvad noortekeskused.
- Lagedil on noorsootöökohad kehvad tingimused (vaja on korralikke ruume, sest olemasolevad on halvas seisukorras).
- Huviharidust pakutakse kooliruumides.
- Jüri noortekeskus on üle koormatud.
- Noorsootöö osas puuduvad tugiisikud –spetsialistid, kes tegeleksid koolikohustust mittetäitvate õpilastega.
- Personali leidmine on keeruline – palga küsimus, sobilike eluruumide puudumine.
- Haridusasutustes on puudus tugiteenustest, kvalifitseeritud töötajaid on väga raske leida.

³ Peamiselt kaardistatud valdkondlike töögruppide koosolekutel ja ka kaasamiseminari käigus.

- Puuduvad võimalused väljastpoolt pärit õpilaste ja spordilaagrites osalejate majutamiseks. Vajadus võib veelgi teravneda peale riigigümnaasiumi rajamist.

Rahvastikuprognosisist ilmneb, et baas-stsenaariumi puhul on lasteaiaaeglaste laste arv juba käesolevaks aastaks maksimumi saavutanud, sh Peetri kandis. Järgneval 15 aastal on selle stsenaariumi järgi oodata eagrupi vähenemist.

Kasvu-stsenaariumi korral on oodata lähikümnendil laste arvu suurenemist kolmes kandis - eelkõige Peetris, kuid ka Lagedil ja Vaidas. Kuigi prognoosiperioodi vaates on laste arvu muutus laineline, siis kümne aasta pärast võib lasteaiakohtade vajadus Peetri kandis olla ca 500 võrra olemasolevast kõrgem ning Lagedil ja Vaidas mõlemas vajadus avada 1-2 uut rühma. Teisalt on Jüri kandis aastal 2025 võrreldes 2016. aasta olemasolevate kohtade arvuga vaba ca 300 kohta.

Kokku on valla koolides 2015. aasta lõpu seisuga 2151 õpilaskohta ning 2121 õpilast. Rae valla üldhariduskoolide täituvus on erinev, mille on põhjustanud eriti Peetri kandi õpilaste arvu väga kiire juurdekasv. 2015/2016 õppeaastal töötas Peetri-Lasteaed põhikooli kooliosa suure ülekoormusega, kus 648 koolikohta on täidetud 798 õpilasega. Peetri piirkonda ehitatakse arengukava uuendamise hetkel 650 kohaga Järveküla Kooli, mis alustab tööd 2016/2017 õppeaastal. Loodavad uued põhikoolikohad toovad leevendust kuni õppeastani 2018/2019.

Põhihariduse omandamise eas laste arv vallas suureneb lähiaastatel igal juhul. Baas-stsenaariumi korral jääb nõudluse kõrghetkel 2022-2023 vallas puudu u 500 koolikohta, samas 2030. aastaks on laste arv langenud taas võrreldavale tasemele lähteaastaga ja väheneb seejärel veelgi.

Kasvustsenaariumi korral on kõrghetkeks aastal 2030 põhikoolieas lapsi võrreldes lähteaastaga 80% enam (sh Peetri kandis 155%) ehk ligi pooled koolikohad valla laste koolitamiseks Rae valla territooriumil puuduvad. Teisalt langeb 30 aasta perspektiivis laste arv taas lähteaastaga võrreldavale tasemele. Olemasolevate põhikoolikohtade arv jääb ka pikas perspektiivis mõlema rahvastikuarengu stsenaariumi korral koolitamist vajavate laste arvust oluliselt madalamaks Peetri ja Lagedi kandis. Oluline on märkida, et tegelik põhikooliealiste arv jääb tõenäoliselt baas- ja trendistsenaariumi vahele.

Gümnaasiumiealiste arv kasvab igal juhul. Samas tuleb arvestada, et suur osa vanuserühmast asub omandama hoopis ametiharidust või eelistab õppimist lähedalasuvates Tallinna koolides. Riigigümnaasiumi rajamine Jüri alevikus omab olulist positiivset mõju teenusevajaduse rahuldamisel.

Planeerimine

2013. aastal kehtestatud (Rae Vallavolikogu 21.05.2013 otsus nr 462) Rae valla üldplaneering annab võrreldes varasemaga uued suunad valla ruumiliseks arenguks. Rae valla põhjaosa on planeeritud elamupiirkonnana keskusega Peetri alevikus, kus asuvad vaheldumisi aedlinnaised ja kortermajade piirkonnad ning elanikke ja asutusi teenindavad asutused. Rae valla keskosa Jüri aleviku ümbruses on kavandatud linnalise struktuuriga arengupiirkonnana, kus vahelduvad töö- ja elukohad ning osutatakse erinevaid teenuseid. Valla lõunaosa on planeeritud looduslikumana

tasakaalustamiseks valla põhjaosa linnastuvat arengut. Seal on säilinud looduslik keskkond, valdavalt hajaasustus, põllu- ja metsamajandus, puhke- ja vabaaja teenused. Seega tööstus- ja elamualade kõrval peavad säilima ka põllu-, metsa- ja jahimaad ning nendes valdkondades tegutsevatele valla elanikele tuleb luua eeldused oma tegevuse jätkamiseks ja kindlus tulevikuks.

Peamiseks keskuseks on valla üldplaneeringuga planeeritud Jüri alevik, mis pakub nii hariduse, kultuuri kui ka teisi elukondlikke teenuseid. Teiseks suuremaks keskuseks on arenemas Peetri alevik. Väiksemad keskused on Lagedi ja Vaida alevikud.

Peamised valdkonnaga seotud väljakutsed on järgmised:

- Uutel planeeringualadel elanike vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri puudumine. Elukeskkonna, tehnilise ja sotsiaalse taristu arendamine ei suuda käia käsikäes hoogsa planeerimis- ning arendustegevusega. Vajalik on kindlustada arendajatepoolne panus sotsiaalse taristu arendamisse.
- Suur surve üksikutele piirkondadele – Tallinna ringteest pealinna poole jäävad alad.
- Keskusalade puudumine uusasumites.
- Valla põhjaosas on vähe rohealaid, puudub kõrghaljastus.
- Vallal ei ole oma jäätmejaama.
- Riigimaanteelt vajalike mahasõitude puudumine (eelkõige Tallinna väikese ringtee puudumine) – tekivad ummikud, liikumine on raskendatud; pärsib ettevõtlust, halveneb kohalike elanike elukvaliteet, sest tiptundidel on pealinna tööle jõudmine ja õhtul koju tulek keeruline.
- Odavamate elamispindade puudus – tootmistöölised tulevad piirkonda väljastpoolt.

Vaba aeg, sh sport ja kultuur

Rae valla kultuuriasutusteks on Rae Kultuurikeskus Jüris ning kolm raamatukogu. Kultuurikeskus viib läbi üritusi eelkõige Jüri piirkonnas, kuid järjest enam on võetud suund korraldada sündmusi väljaspool kultuurikeskuse hoonet.

Rae valla spordielus mängib keskset rolli Rae Valla Spordikeskus. Rae Valla Spordikeskuse struktuuri kuuluvad Jüri spordihoone, Peetri spordihoone, Lagedi spordihoone, Järveküla Spordihoone ja Vaida spordihoone. Samuti haldab spordikeskus hoonete juures asuvaid välispordirajatisi, sh Jüri terviserajad. Spordikeskuse ruume (staadion, ujula, võimlad, pallimängude saalid) kasutavad vastavalt õppeprogrammidele peamiselt valla koolid ja vähesel määral ka lasteaiad. Õhtupoolsetel aegadel ja nädalavahetuseti on ruumid kogu vallarahva kasutuses.

Lisaks Jüri terviserajale on võimalik tervisepordiks kasutada kõiki valla kergliiklusteid. Lagedil on olemas väike terviserada, samuti on matkarajad Mädajärve ümbruses. Peetris asub elamusspordikeskus *Spot of Tallinn*. Keskuses on head võimalused traditsioonilisemate alade – sportvõimlemine, akrobaatika, gümnaastika, rulluisutamine, tants ja suusatamine – harjutamiseks. Suuresta külas asub golfiväljak, Vaskjalas ujumiskoht.

Peaaegu igal pool vallas on olemas laste mänguväljakud, Jüris ka *skatepark* ja Uuesalu külas laste seikluspark⁴.

Peamised valdkonnaga seotud väljakutsed on järgmised:

- Kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajate puudus (eeskätt treenerite ja ringijuhtide osas).
- Rekreatsioonialade ja rohealade puudus (nt Peetri piirkonnas). Uusasumites on detailplaneeringu koostamisel kohustuslik planeerida ja rajada mänguväljak, mida valmimise järgselt hakkab hooldama vald. Samas puudub täna selge ülevaade, kus ja mis vanuses inimestele mingeid atraktsioone on. Vajadus on täiskasvanute jõuatraktsioonide ja koerte jalutusväljakute järele.
- Rõhuasetus on välistel spordialadel. Sisespordialadega tegelemiseks napib vallal rahalisi võimalusi.
- Peetris puuduvad ruumid erinevate ürituste läbiviimiseks (kontserdid, konverentsid).
- Puudub sobiv väliürituste korraldamise koht.
- Puudub täismõõtmetes staadion.
- Jüri Terviseradade tugitaristu on puudulik (puuduvad ruumid treeneritele, kunstlume tootmise võimalused jne).
- Täiendavad meelelahutusvõimalused (kino, spaa jms) puuduvad.

Sotsiaalvaldkond

Vald on jaotatud viieks hoolekandepiirkonnaks.

Jüri alevikus tegutseb vallaasutusena üldhooldekodu teenust osutav Rae Hooldekodu, mille ülesandeks on eakatele, füüsilise puuetega inimestele eluaseme võimaldamine ja nende hooldamine ning ajutist varjupaika vajavatele inimestele turvakoduteenuste osutamine.

Munitsipaalomandis on Rae vallas 96 korterit. Neist 80% asuvad neljas täielikult vallale kuuluvas hoones, mis asuvad Jüri alevikus.

Tervishoiuteenuseid osutatakse kolmes tervishoiuasutuses: Jüri Tervisekeskuses, Lagedi perearstipunktis ja Vaida perearstipunktis.

Vallas ei ole päevakeskust/sotsiaalkeskust, mille kaudu pakkuda elanikele sotsiaalteenuseid ja korraldada puuetega laste ja täiskasvanute päevahoiuteenust.

Peamised valdkonnaga seotud väljakutsed on järgmised:

- Teenused on koondunud Jürisse, mistõttu nende kättesaadavus mujal on problemaatiline.
- Sotsiaalkeskuse/päevakeskuse puudumine.
- Puuduvad asutused, kes tegeleksid puuetega lastega. Vajalik oleks tugistruktuuride olemasolu (ideaalis) kolmanda sektori baasil.
- Sotsiaaltranspordi puudumine.

⁴ Täpsem informatsioon vaba aja, sh sportimisvõimaluste kohta on toodud arengukava lisas 1.

- Käesoleval hetkel olemas üksikud väikesed (peamiselt 1-toalised) munitsipaalkorterid. Vajadus oleks aga eraldi sotsiaalmaja ja suuremate pindade järele – väiksem ressursikulu, võimalus kõikide pereliikmete majutamiseks.
- Vallas ei pakuta kõiki esmatasandi tervishoiu kohustuslikke põhiteenuseid. Peamiseks põhjuseks on sobivate ruumide puudumine. Maja, kus käesoleval hetkel tegutsevad perearstid, hambaarstid, apteek ja kiirabi on kehvast seisukorras ja ei vasta tervishoiuteenuste osutajate vajadustele ning kehtivatele ruuminõuetele.
- Valla kõige kiiremini kasvavas piirkonnas Peetris ja selle lähiümbruses ei ole kohapeal tagatud esmatasandi tervishoiuteenuste osutamine.
- Lastekaitsetöötajaid on vähe ja olemasolevate spetsialistide töökoormus on suur – optimaalne 1000-1300 last ühe töötaja kohta, hetkel ca 3500.
- Tänaastest hooldekodukohtadest ei piisa, et rahuldada kasvavat vajadust (hetkel kõik hooldekodukohad täis, ostetakse teenust teistest hooldekandeesutustest).
- Rehabilitatsiooniteenused ei ole kohapeal kättesaadavad. Peamiselt käiakse Tallinnas.
- Teatud piirkondades (Vaida, Lagedi) on ravimid raskesti kättesaadavad, kuna kohapeal puudub apteek.
- Puudub erivajadustega inimestele igapäevaelu toetamise teenus, toetatud elamise teenus ja töötamise toetamise teenus;
- Puudub selge ülevaade erivajadustega inimeste olukorrast ja vajadustest.

2 Strateegia 2016-2025

Arengukava uuendamise käigus on defineeritud üheksa valdkonda (haridus, planeerimine, vaba aeg, sotsiaalvaldkond, taristu ja transport, keskkond, ettevõtlus, kodanikuliikumine ja juhtimine), mis panustavad nelja⁵ strateegilise eesmärgi (E) täitmisesse. Strateegilistel eesmärkidel on määratletud sisu täpsustavad alameesmärgid, samuti on koostatud tuleviku soovitud seisundi kirjeldus. Strateegia osiste omavahelised seosed on välja toodud tabelis 2 ja peatükis 2.3 asuval strateegiakaardil.

Valdkonnad on prioritseeritud, teistest enam on keskendunud haridusele, planeerimisele, vabale ajale ja sotsiaalvaldkonnale. See tähendab, et järgneva 10 aasta jooksul suunatakse suurem osa arendustegevustest just nendesse valdkondadesse, sest valla arenguid (peasjalikult elanikkonna kiire juurdekasv) arvestades vajavad just nende valdkondadega seonduvad küsimused esmajoonel lahendusi.

Strateegilised eesmärgid on välja toodud järgmiselt: kõigepealt on kirja pandud eesmärk, seejärel seda täpsustavad alameesmärgid ning tuleviku soovitud seisund. Iga eesmärgi juures on käsitletud ka tegevusi ja investeeringuid soovitud seisundi saavutamiseks. Kavandatavad investeeringud ja tegevused on välja toodud valdkonniti. Investeeringute puhul on välja toodud ka nende indikaativne ajaline jaotus ja võimalik maksumus, tegevuste puhul ajakava. Maksumus sätestatakse igaaastases eelarves.

Kokku on investeeringute kogumaht arengukava perioodi 2016-2025 jooksul ligikaudu 45 miljonit eurot, sh ligikaudu 10 miljonit riigigümnaasiumi, sotsiaalmajade ja hooldekodu tarbeks, mille rahaline põhivastutus ei lasu vallal.

Tabel 2. Strateegiliste eesmärkide, alameesmärkide ja valdkondade omavahelised seosed

Strateegiline eesmärk	Alameesmärgid	Valdkonnad
Kaasaegne, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond	Planeerimistegevus on tasakaalustatud ja tulemuslik	Planeerimine
	Taristu on kaasajastatud ja elanike vajadustele vastav	Planeerimine Taristu ja transport
	Naaberomavalitsuste ja valla eri piirkondade vaheline teedevõrk on sidus ning ühistransport toimib hästi	Taristu ja transport
	Jäätmemajandus on korrastatud	Keskkond
	Looduskeskkonda ja loodusvarasid kasutatakse säästlikult	Keskkond
	Noorsootöö, spordi- ja kultuuritegevus on kvaliteetne ja kõigile soovijatele kättesaadav	Vaba aeg Haridus

⁵ Võrreldes eelmise arengukavaga puudub otseselt ettevõtlusele suunatud strateegiline eesmärk, kuna on üsna vähe tegevusi, mida kohalik omavalitsus selle edendamiseks ellu viia saab. Küll aga on ettevõtluse arendamisele suunatud tegevusi kajastatud teiste eesmärkide all.

Lisaks on võrreldes eelmise arengukavaga elukeskkonda ja kodanikuühiskonda käsitlev eesmärk kaheks jagatud, et olulised teemad rohkem liigendatud oleksid.

Strateegiline eesmärk	Alameesmärgid	Valdkonnad
Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused	Haridusvõrk on optimaalne ja rahuldab elanike vajadusi	Haridus
	Põhi- ja gümnaasiumiharidus on konkurentsivõimeline	Haridus
	Kõigile valla elanikele on tagatud sotsiaalne kaitse, sotsiaalne kaasatus ja vajaduspõhine toetamine	Sotsiaalvaldkond
	Esmatasandi tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad	Sotsiaalvaldkond
Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond	Kogukonnad on tugevad ja elujõulised ning tegutsevad aktiivselt	Kodanikuliikumine Ettevõtlus
Kõrge haldusvõimekus	Valla juhtimine on motiveeriv, eesmärgistatud ja osalusdemokraatial põhinev	Juhtimine

2.1 Visioon 2025 ja missioon

Visioon

Rae vald on aastaks 2025 kõrgelt hinnatud elu- ja majanduskeskkonnaga säästva arengu põhimõtteid järgiv tegus kohalik omavalitsus.

Missioon

Rae Vallavalitsuse missiooniks on elanike heaolu kasvuks eelduste loomine.

2.2 Eesmärgid ja tegevused

Strateegiline eesmärk (E1): Kaasaegne, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond

Alameesmärgid:

- Planeerimistegevus on tasakaalustatud ja tulemuslik.
- Taristu on kaasajastatud ja elanike vajadustele vastav.
- Naaberomavalitsuste ja valla eri piirkondade vaheline teedevõrk on sidus ning ühistransport toimib hästi.
- Jäätmemajandus on korrastatud.
- Looduskeskkonda ja loodusvarasid kasutatakse säästlikult.

Soovitud seisund

Rae vallas on ruumilise arengu sihikindla suunamisega saavutatud tasakaalustatud ruumistruktuur, milles lõunaosa miljööväertuslikud ja hajaasustuse alad tasakaalustavad valla põhjaosa linnastuvat keskkonda. Tööstus- ja elamualade kõrval on põllu-, metsa- ja jahimaad ning nendes valdkondades tegutsevatele vallaelanikele on loodud eeldused oma tegevuse jätkamiseks ja kindlus tulevikuks. Tööstuspiirkonnad vahelduvad rohe- ja rekreatsioonialadega. Avalik ruum on keskkonna- ja inimsõbralik. Välisõhu saastatuse ja müra tasemed vastavad kehtestatud normidele. Valla territooriumil on tagatud toimiv jäätmemajandus.

Saavutatud on tasakaal, mis sisaldab endas ühest küljest ühtlast arengut valla igas kandis ja teisest küljest piirkondlikku omanäolisust. Peetri kanti iseloomustavad üksikelamud, paaris- ja ridamajad; soovitud on äritegevus, mis toetab inimeste igapäevaelu. Lagedi kandis on peamine elu- ja tootmistegevus koondunud Tallinna ringtee äärde. Vaida kant on valdavalt hajaasustatud, tiheasustus on iseloomulik

Vaida alevikule, mis on valla lõunaosa keskuseks. Jüri kandile on sarnaselt Peetrile omased üksikelamud, paaris- ja ridamajad, samuti igapäevaelu toetav majandustegevus. Jüri alevik on Rae valla peamiseks teenuskeskuseks.

Kvaliteetse elukeskkonna oluline komponent – tehniline infrastruktuur (veevarustus, kanalisatsioon ja teedevõrgustik) – on kaasaegne ning toimiv. Elamu- ja tööstusalade planeerimine on kooskõlas tehnilise ning sotsiaalse taristu arenguga.

Suurenenud on sidusus valla eri osade vahel. Tallinna linnastu omavalitsustega koostöös on loodud toimiv integreeritud ühistranspordisüsteem, teede- ning transpordivõrgustik kogu Harjumaal. Ühiste linnastuspetsiifiliste probleemide lahendamisel kasutatakse erinevaid finantseerimisallikaid, sh olulises ulatuses Euroopa Liidu struktuuriabi.

Rae vald on kaetud turvalise kergliiklusteede võrgustikuga, mis ühendab valla eri keskusi ja tihedamalt asustatud alasid omavahel ning valda pealinna ja teiste naaberomavalitsustega.

Arendustegevuses keskendutakse neile suundadele, milles on Rae vallal Tallinna linnastus eeldusi eristuda ja olla konkurentsivõimeline – selleks on tööstuspargid ja nendes tegutsev teadmismahukas ning keskkonnasäästlik väike- ja keskmise suurusega ettevõtlus. Tööstuse arengus on eelistatud olemasolevate tööstusalade ja -parkide laiendamine.

Eesmärgi täitmiseks kavandatud tegevused ja investeeringud

Planeerimine

- Valla eri piirkondade osaüldplaneeringute koostamine: 2016-2020
- Kolmandale sektorile suunatud investeeringutoetuste jagamine piirkondade arendamiseks: pidev
- Teehoiukava koostamine 8 aastaks: 2017 ja seejärel selle uuendamine iga kahe aasta tagant
- Naaberomavalitsustega infrastruktuuriobjektide ja avalike teenuste (sh ühistransport) ühise ja optimaalsema arendamise ning kasutamise alase koostöö tegemine: pidev
- Koostöös riigiga ühistranspordisüsteemi ümberkorraldamine ja tänaste vajadustega vastavusse viimine: pidev
- Riigi üürimajade programmi käivitumisel selles osalemine: vastavalt riigi programmi avanemisele
- Uue tänavavalgustuse rajamisel LED-valgustite kasutamine: pidev

Keskkond

- Hajaasustuse programmis osalemine: vastavalt riigi programmi avanemisele
- Olemasolevate vallale kuuluvate hoonete energiatõhusamaks muutmine, uusehitiste rajamisel energiatõhususele tähelepanu pööramine: pidev
- Valla asutustes keskkonnajuhtimissüsteemide juurutamine (näiteks Roheline Kontor): pidev
- Rohealade loomine: pidev

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Jüri jäätmejaama rajamine	269 520 EUR	Keskkonna-investeeringute Keskus, KOV	2017
Lagedi alevikku jäätme punkti rajamine	70 000 EUR	Keskkonna-investeeringute Keskus, KOV	2018
Jüri alevikku kompostimisväljaku rajamine	100 000 EUR	Keskkonna-investeeringute Keskus, KOV	2018
Kurna mõisa pargi korrastamine	60 000 EUR	Ühtekuuluvusfond, Keskkonna-investeeringute Keskus, KOV, sponsorid	2017-2020
Lehmja tammiku korrastamine	30 000 EUR	Keskkonna-investeeringute Keskus	2019-2022
Lagedi biotiikide likvideerimine	36 000 EUR	Keskkonna-investeeringute Keskus	2018

Taristu ja transport

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Rae valla kergliiklusteede arendamine, sh:			
• Kergliiklusteede projekteerimine	82 500 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2017-2020
• Aaviku-Vaida kergliiklustee	512 900 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2017
• Jüri-Lagedi kergliiklustee	207 520 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2018
• Rae küla-Assaku kergliiklustee	403 850 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade	2017

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
		jätkusuutlik areng, KOV	
<ul style="list-style-type: none"> Lagedi-Tuulevälja kergliiklustee 	477 900 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2018
<ul style="list-style-type: none"> Vana-Tartu mnt lõigus Peetri-Tallinn kergliiklustee 	622 374 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2016
Järveküla-Assaku kergliiklustee	90 000 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2020
Aruküla tee (Veskitaguse-Seli lõik) kergliiklustee	100 000 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2020
Turu tee-Kindluse tee kergliiklustee	442 000 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkondade jätkusuutlik areng, KOV	2020
Asulate ühendamise kergliiklusteedega / kergliiklusteede arendamine: <ul style="list-style-type: none"> Vaidasoo-Urvaste kergliiklustee Kurna-Jüri kergliiklustee Vaida-Aruvalla kergliiklustee Vaida-Pajupea kergliiklustee Nabala tee kergliiklustee 	2 500 000 EUR	Regionaalarengu Fond või muud Euroopa Liidu vahendid, KOV	2021-2025
Olulisemate kruusateede mustkatttega katmine vastavalt koostatavale teehoiukavale ⁶	1 800 000 EUR	KOV	2017-2025
Teede projekteerimised, ehitused ja rekonstrueerimised ⁷	4 500 000 EUR	KOV	2017-2025
Teede hooldusremondid ⁸	475 000 EUR	KOV	2017-2020

⁶ Kuni teehoiukava koostamiseni on olulisemad kruusateede mustkatttega katmine; teede projekteerimised, ehitused ja rekonstrueerimised; teede hooldusremondid; sildade ehitused ja projekteerimised täpsemalt määratletud eelarvestrateegias.

⁷ *Id.*

⁸ *Id.*

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Sildade ehitus ja projekteerimine ⁹	800 000 EUR	KOV	2017-2020
Riigimaanteedele väljapääsude rajamine Peetris, Järvekülas, Rae külas		Maanteeamet	
Rasketranspordi piiramine asulates, selleks kogujateede väljaehitamine		Maanteeamet	
Vaida piirkonna tänavavalgustuse rekonstrueerimine	300 000 EUR	KOV	2017-2018
Peetri piirkonna tänavavalgustuse asendamine LED valgustitega	500 000 EUR	KOV, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	2019
Tallinna väikese ringtee rajamine		Maanteeamet	
Tavandimaja ehitamine Jüri kalmistu juurde	600 000 EUR	KOV	2020-2022
Jüri keskväljaku rajamine	150 000 EUR	KOV	2020

⁹ *Id.*

Strateegiline eesmärk (E2): Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused

Alameesmärgid

- Noorsootöö, spordi- ja kultuuritegevus on kvaliteetne ja kõigile soovijatele kättesaadav.
- Haridusvõrk on optimaalne ja rahuldab elanike vajadusi.
- Põhi- ja gümnaasiumiharidus on konkurentsivõimeline.
- Kõigile valla elanikele on tagatud sotsiaalne kaitse, sotsiaalne kaasatus ja vajaduspõhine toetamine.
- Esmatasandi tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad.

Soovitud seisund

Kõikides valla piirkondades on tagatud avalikud teenused ja vaba aja veetmise võimalused. Teenuste korraldamisel ja osutamisel on kasutusel erinevad IT-lahendused. Tööl on kvalifitseeritud ja motiveeritud personal.

Haridusteenused on kvaliteetsed ja valla elanikele kättesaadavad. Valla haridusasutused teevad noorte ettevõtlikkuse suurendamisel tihedat koostööd kohalike ettevõtetega. Rae valla kõikides alevikes, va Assakul, mis lahendatakse Peetri baasil, tegutsevad kaasaegsetes ruumides noortekeskused või noortetoad, kus noored saavad oma vaba aega kvaliteetselt ja turvaliselt veeta ning noorsootöö teenustest (sündmused, väljasõidud, koolitused, töötoad, meisterdamised, loengud jms) osa võtta.

Rae valla sotsiaalhoolekande süsteem on ennetustegevuste keskne ja pakub teenuseid vajaduspõhiselt. Kõigile abivajajatele on tagatud kvaliteetsed ja operatiivsed sotsiaalteenused. Vallas tegutseb sotsiaalkeskus.

Valla lasteaedades ja koolides on välja arendatud hariduslike erivajadustega laste tugisüsteemid. Pere- ja sotsiaaltoetuste süsteemi vaadatakse järjepidevalt üle ja töötatakse vajadusel välja uusi toetuse liike.

Vallal on oma sotsiaalpinnad. Tööelust ja tööotsingutest kaugemale jäänud inimeste uuesti tööturule aitamisega tehakse tihedat koostööd Töötukassaga.

Eesmärgi täitmiseks kavandatud tegevused ja investeeringud

Vaba aeg

- Ringitundides õpetatava osas teatud kriteeriumite väljatöötamine eesmärgiga edendada rahvakultuuri: pidev
- E-teenuste väljaarendamine (toetused, hüvitised, avaldused, andmete kogumine jne): 2016-2017
- Peeter Suure merekindluse väljaarendamise soodustamine (osalemine projektides): pidev
- Ülemiste promenaadi väljaarendamiseks koostööpartnerite leidmine: pidev
- Valla suusaradade arendamine ja hooldus: pidev

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Jüri terviseradade arendamine – tugitaristu täiendamine (ruumid treeneritele, kunstlume tootmise võimaluste loomine)	124 000 EUR	KOV, LEADER, Kultuuriministeerium, SA Eesti Terviserajad	2018- 2019
Tallinna ja Järveküla liikumisradade ühendamine koostöös Tallinna linnaga (nn Ülemiste promenaad)	265 000 EUR	KOV, LEADER, Kultuuriministeerium, SA Eesti Terviserajad, Tallinna linn, sponsorid	2019-2021
Vaskjala puhkeala ja ujumiskoha rajamine	220 000 EUR	KOV, sponsorid	2021
Koerte jalutusväljakute rajamine Jürisse ja Peetrisse	30 000 EUR	KOV, kolmas sektor, toetusmeetmed	2018-2019
Jüri staadioni renoveerimine, sinna juurde erinevate palliväljakute rajamine	1 200 000 EUR	KOV, Haridus- ja teadusministeerium	2019-2020
Limu järve piirkonda matkaradade rajamine	24 000 EUR	KOV, Keskkonna-investeeringute Keskus, LEADER	2021-2023
Peetri laululava, platsi ja noortekeskuse välja arendamine	500 000 EUR	KOV, toetusmeetmed	2019
Vaskjala külas Rae koolimaja valla külastuskeskuseks muutmine, sh 1 korteri välja ostmine	300 000 EUR	KOV	2017-2019
Disc-golfi raja rajamine	12 000 EUR	KOV, LEADER	2017
Ülemiste-Vaskjala- kanaliäärne terviserada	18 000 EUR	KOV, LEADER	2017-2020
Uuesalu küla Liivajärve puhkeala ja supluskoha rajamine	65 000 EUR	LEADER, sponsorid, kolmas sektor	2017-2018
Suusamäe ehitus		Hanke korras leitud koostööpartner	2016-2024

Haridus

- Paikkonna kultuuriloo käsitlemine valla koolides: pidev
- Eralasteaedade ja -lastehoidude tekke soosimine läbi kohtade tellimise Peetri kandis: pidev
- Huvihariduse ja huvitegevuse arendamine looduse ja tehnoloogia valdkonnas, sh tehnoloogia valdkonna käivitamine Rae Huvialakoolis: 2018; pidev
- Tööjõu (sh õpetajad, tugispetsialistid, noorsootöötajad) leidmiseks motivatsioonipakettide väljatöötamine: pidev
- Tugiteenuste spektri laiendamine: pidev
- Hariduse valdkonnas info kogumisel ja andmete töötlemisel erinevate IT-lahenduste kasutusele võtmine ja edasi arendamine: pidev
- Koolides noorsootegevuse edasine arendamine, eraldi ruumide leidmine: pidev

- Ettevõtjate kaasamine haridustegevusse vastavalt Rae noorte ettevõtlikkuse arengukavale: pidev

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Vaida Põhikooli laienduse II etapp	1 700 000 EUR	KOV, Regionaalarengu Fond	2017-2018
Riigigümnaasiumi rajamine Jürisse	5 700 000 EUR	Haridus- ja teadusministeerium	2018-2020
Peetri kanti täiendavate koolikohtade rajamine	8 000 000 EUR	KOV	2016-2020
Järveküla uue lasteaia rajamine (180 kohta)	2 000 000 EUR	Regionaalarengu Fond, Linnapiirkonna jätkusuutlik areng, KOV	2017
Peetri Lasteaed-Põhikooli juurde koolimooduli ehitamine	Vastavalt rendilepingule	KOV	2017
Lagedile lasteaia ehitamine, vabaneva pinna arvelt põhikooli klasside arvu suurendamine	1 850 000 EUR	KOV	2017-2018
Vaida Põhikooli ruumides noortekeskuse avamine	Sisaldub kooli laienduse maksumuses	KOV, Regionaalarengu Fond	Peale II etapi valmimist
Lagedile noortekeskus-külamaja ehitamine	150 000 EUR	KOV	2018

Sotsiaalvaldkond

- Rae valla terviseprofiili jälgimine: pidev
- Rae Tuletõrje- ja Päästeseltsi toetamine: pidev
- Naabrivalve initsiatiivi toetamine: pidev
- Rae valla kriisikava uuendamine: 2018
- Munitsipaal- ja sotsiaalkorterite andmise süsteemi korrastamine: 2018
- Erivajadustega inimeste tugiteenuste süsteemi loomine, sh invatransport, erialaspetsialistide olemasolu: 2017-2018
- Sotsiaaltranspordi pakkumise süsteemi väljatöötamine: 2017-2018
- Valla sotsiaalhoolekande teenuste vajaduspõhisusest lähtuv arendamine, teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine abivajajatele: pidev
- Perede toetamine, eelduste loomine perede toimetulekuks läbi toetussüsteemi täiustamise: pidev
- Erivajadustega inimeste vajaduste kaardistamine: pidev

Investeeringud

Investeeringu nimetus	Hinnanguline maksumus	Võimalik rahastusallikas	Ellu viimise aasta(d)
Esmatasandi tervisekeskuse loomine Jürisse ja selle tarbeks uue hoone ehitamine, sh korterite väljaostmine	1 600 000 EUR	Regionaalarengu Fond, KOV (0,8 MEUR toetus)	2016-2018
Tervisekeskuse rajamine Peetrisse	1 200 000 EUR	Regionaalarengu Fond, KOV	2017-2018
Koostöös erasektoriga hooldekodu laiendamine või uue ehitamine	2 700 000 EUR	KOV, erasektor	2023-2025
Sotsiaalmaja(de) ja munitsipaaleluruumide ehitamine (30 korterit)	2 000 000 EUR	KOV (maa), riik, erasektor	2021-2023
Eakatele mõeldud päevakeskuse (sotsiaalkeskuse) loomine Jürisse	160 000 EUR	KOV	2018

Strateegiline eesmärk (E3): Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond

- Kogukonnad on tugevad ja elujõulised ning tegutsevad aktiivselt.

Soovitud seisund

Elanikkond on kaasatud valla tegemistesse, valla valitsemine on avatud ja läbipaistev ning info liikumine pidev ja kohene. Nii omavalitsus kui kogukond osalevad aleviku- ja külavanemate ning vabaühenduste kaudu aktiivselt erinevates koostöökogudes ja programmides, Tallinna linnaregiooni arengu kavandamises ning rahvusvahelistes projektides.

Valla elanikud omavad tugevat kodukoha identiteeti, võtavad aktiivselt osa kogukonna tegemistest ning valla tasandi ettevõtmistest. Kujunenud on tugev kodanikuühiskond, kogukonnad on integreerunud.

Küla- ja alevikuvanemad, korteriühistute esindajad, ettevõtjad ning mittetulundusühingud on kaasatud valla elu korraldamisse. Vald omalt poolt toetab kõigiti kodanikuühiskonna toimimist.

Valla ettevõtjatele on välja töötatud tunnustussüsteem.

Valla haridus- ja kultuuriasutused ning mittetulundusühingud jt teevad paikkonna kultuuriloo tutvustamisel ja säilitamisel tihedat koostööd.

Regulaarselt käib koos noortevolikogu, mis annab olulistele küsimustele tagasisidet noorte vaatevinklist.

Eesmärgi täitmiseks kavandatud tegevused

- Vallaelanike kaasamine ja infovahetuse parandamine kasutades valla lehte, kodulehekülge ja sotsiaalmeediat: pidev
- Vallaelanike rahuloluküsitluste läbiviimine: pidev
- Kogukonda ühendavate tegevuste jätkamine ja neisse panustamine: Rae valla mängud, Klunker, valdade suve- ja talimängud, Rae valla külade päev: pidev
- Valla ja Kultuurikeskuse koostöös kultuurikeskuse sisu laiendamine (kogukonnale suunatud tegevused) valla eri piirkondadesse: pidev
- Ettevõtjate tunnustamine, tutvustamine kohalikule kogukonnale (sotsiaalmeedia, valla leht): pidev
- Noortevolikogu töö käivitamine: 2016
- Valla strateegiliste partnerite tegevuse iga-aastane toetamine:
 - Rae Valla Alevike- ja Külavanemate Selts
 - Rae Tuletõrje- ja Päästeselts
 - MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus
 - Eesti Vabadusvõitluse Muuseum Lagedil
 - MTÜ Jüri Gümnaasiumi Vilistlaskogu
 - Lagedi-Jüri Noorteühing

Strateegiline eesmärk (E4): Kõrge haldusvõimekus

- Valla juhtimine on motiveeriv, eesmärgistatud ja osalusdemokraatial põhinev.

Soovitud seisund

Valla ametnikud ja töötajad on pädevad oma ala spetsialistid, kes tahavad lahendada jooksvaid probleeme ning suudavad langetada strateegilisi otsuseid. Ametnikud osalevad oma professionaalsuse tõstmiseks järjepidevalt asjakohastel koolitustel.

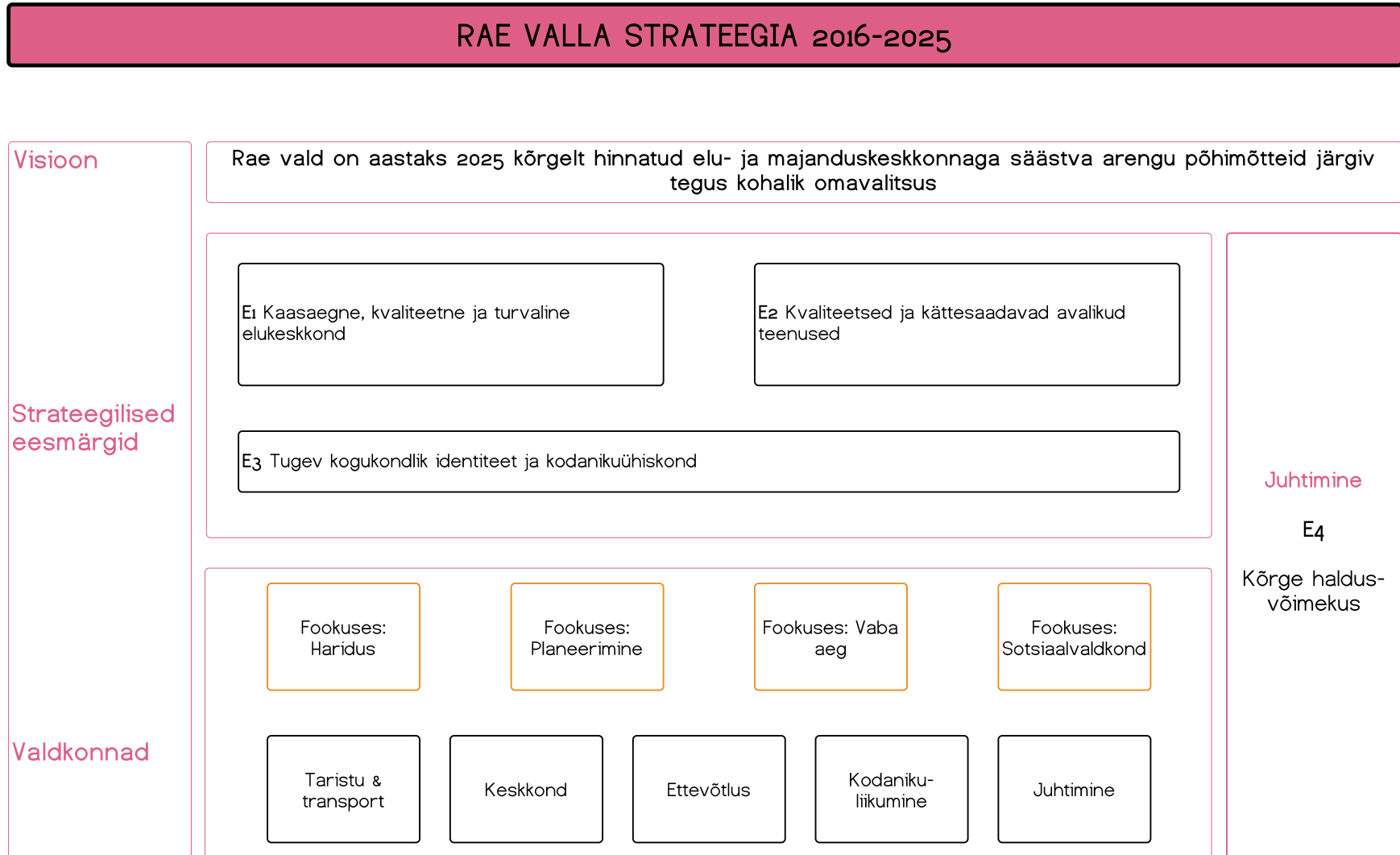
Avalike teenuste osutamisel kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks kasutatakse delegeerimist ja koostööd mittetulundusühenduste ning ettevõtjatega. Igapäevatöös kasutatakse erinevaid infotehnoloogia lahendusi, mis teevad avalikud teenused kättesaadavaks ka vallavalitsusse kohale tulemata.

Rae omavalitsus on majanduslikult jätkusuutlik ja kõrge haldusvõimekusega. Arendustegevus on läbi mõeldud ja edukas.

Eesmärgi täitmiseks kavandatud tegevused

- Ametnike koolitamine vastavalt nende valdkondlikele vajadusele: pidev
- Elanike paremaks teenindamiseks ametnikele koolituste korraldamine (klienditeenindus): pidev
- Motiveeriva palgasüsteemi rakendamine: pidev
- Valla arendustegevuse (erinevad toetusprojektid, nende lähteülesannete koostamine, toetusprogrammides jne) eest vastutava spetsialisti ametikoha loomine: vastavalt vajadusele
- E-Rae valla arendamine – rohkem e-teenuseid (eeskätt hariduse valdkonnas, toetuste osas) suurendamiseks kasutajamugavust ja keskkonnasäästlikkust: 2019; pidev

2.3 Strateegiakaart

3 Arengukava rakendamine

3.1 Arengukava tulemuslikkuse hindamine

Arengukava tulemuslikkuse hindamine on oluline saamaks aru, kas ellu viidud tegevused ja tehtud investeeringud on soovitud seisundi saavutamisele kaasa aidanud või mitte. Selle info põhjal on võimalik teha otsuseid arengukava korrigeerimiseks.

Tulemuslikkuse hindamiseks ehk strateegiliste eesmärkide täitmise mõõtmiseks on mitmeid võimalusi. Näiteks võib vaadelda elanike arvu muutust sätestades soovitud alg- ja sihttasemed, samuti brutotulu suurust, töötuse määra jne. Seda on ka kehtivas arengukavas tehtud.

Rae vald on aga mitmeski mõttes erandlik, kuna sinne rahvaarv erinevalt Eesti kogu elanikkonnast kasvab, kuusissetulek ületab nii riigi kui ka maakonna keskmist. Arengukava koostamise hetkel on peamised väljakutsed seotud elanikkonna kiire juurdekasvuga. Seega on mõttekas mõõta, kuidas nende väljakutsetega on toime tulnud.

Suurem osa eesmärke on seotud elukeskkonna ja avalike teenuste kättesaadavusega. Sellest tulenevalt saab mõõta:

1. elanikkonna rahulolu teenustega;
2. rahvastiku (kontrollitud) juurdekasvu kandipõhiselt – millises mahu võib elanikkond igas kandis kasvada, et omavalitsus talle püstitatud ülesannetega toime tuleks ja areng säiliks.

Mõõdik 1: elanikkonna rahulolu teenustega

Sellele, kas üks või teine teenus on piisavalt kvaliteetne ja kättesaadav, saavad hinnangu anda lõpptarbijad ehk valla elanikud. Seega on mõttekas selgitada välja nende arvamus, millele tuginedes kujundada otsused arengukava korrigeerimiseks.

Arengukava koostamise hetkel elanikkonna rahulolu ei mõõdetata, mistõttu ei ole ka võimalik mõõdiku algtaseme määramine. Sihttasemes on aga dokumendi koostamise protsessi käigus kokku lepitud. Mõõdik on täidetud, kui rahuloluküsitlusele vastanutest 75% on teenustega rahul.

Rahuloluküsitlused viiakse läbi kandipõhiselt erinevate teenuste lõikes. Hinnangut küsitakse vähemalt järgmiste valdkondade kohta:

- haridus (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga), sh:
 - alusharidus;
 - põhiharidus;
 - gümnaasiumiharidus;
 - huviharidus;
- planeerimine (rahulolu ruumilise arenguga), sh:
 - rohealad;
 - elamuarendus;
 - tööstusalade areng;

- vaba aeg (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga), sh:
 - kultuur;
 - sport;
- sotsiaalvaldkond (rahulolu teenuste kättesaadavuse ja kvaliteediga):
- taristu ja transport (rahulolu teede olukorra ja ühistranspordiga);
- keskkond (rahulolu jäätmemajanduse ja üldise keskkonnaga);
- ettevõtlus (rahulolu ettevõtluskeskkonnaga);
- kodanikuliikumine (rahulolu külaseltside aktiivsuse, sh osalemisega valla otsustusprotsessides, rahulolu kodanikualgatuse vallapoolse toetusega);
- juhtimine (rahulolu valla juhtimisega).

Rahuloluküsitlused viiakse läbi teatavate ajaperioodide tagant. Esimene on kavas korraldada 2018. a jaanuaris¹⁰, järgmised vastavalt aastatel 2020, 2022 ja 2024. Sel viisil haakub küsitluse läbiviimine ka arengukava ja eelarvestrateegia üle vaatamise ning järgmise aasta eelarve koostamisega. Eeldatavalt aprillis saabuvad küsitluse tulemused, seejärel algatatakse arengukava üle vaatamise protsess, peale seda on aga võimalik korrigeerida eelarvestrateegiat ja koostada järgmise aasta eelarve.

Küsitluse läbiviimine, sh küsimustiku ettevalmistamine tellitakse pädevalt teenusepakkujalt. Valimi koostamisel järgitakse kandipõhist elanikkonna soolisvanuselise struktuuri tagamaks piisav representatiivsus.

Möödik 2: elanikkonna juurdekasv

Arengukava koostamise hetkeni ei ole Rae vald elanikkonna juurdekasvu oluliselt piiranud. Nüüdseks on tekkinud vajadus ühest küljest arengu jätkumiseks, sh vallaeelarve tulude kasvuks, ja teisest tagada kõikides kantides avalikud teenused, sh sotsiaalne taristu ning teed ja tänavad. Selleks on otsustatud minna nn rahvastiku kontrollitud juurdekasvu teed.

Viimase viie aasta jooksul on valla elanikkond positiivse iibe ja rändesaldo tulemusena kasvanud keskmiselt 650 inimese võrra aastas. Seejuures on kasv olnud kanditi ebaühtlane: Vaida ja Lagedi kandidid on perioodil 2011-2016 olnud stabiilse rahvaarvuga, samal ajal on Jüri elanikkond kasvanud u 100 ja Peetri oma 530 inimese võrra aastas.

Rahvastikuprognosi kasvu-stsenaariumi kohaselt ulatub arengukava koostamise aastal (2016) elanikkonna juurdekasv 1000 inimeseni. Prognoosi kasvustsenaariumi realiseerudes jõuab elanikkond aastaks 2048 ligikaudu 30 000 elanikuni.

Arengukava koostamise raames toimunud valdkondlikes töögruppides osalenute arvates võiks Rae valla elanikkonna arv aastaks 2048¹¹ küündida 25-30 tuhandeni ja seejärel stabiliseeruda. Seega on valla soovid ja võimalikud tulevikuarengud

¹⁰ 2018 on algusaastaks valitud kahel põhjusel: 1) selleks ajaks on kõigi eelduste kohaselt haldusreform toimunud ja olupoliitika mõjutab hinnanguid vähem; 2) käesolevas arengukavas ette nähtud tegevuste ja investeeringute elluviimiseks on olnud poolteist aastat aega – võimalik anda hinnang siinses dokumendis kokku lepitule.

¹¹ Rahvastikuprognosi perioodi viimane aasta, so kaks 16 aasta pikkust tsüklit. Täpsemalt vt arengukava lisa 1 – hetkeolukorra analüüs ja rahvastikuprognosis.

üldvaates kooskõlas. Küll aga on vajadus tagada rahvastiku juurdekasv ajas ja ruumis ühtlasemalt.

Kontrollitud juurdekasvu lähenemine tähendab ligikaudu 440 inimese¹² lisandumist igal aastal 32 aasta vältel. Sellest tulenevalt on püstitatud ka elanikkonna juurdekasvu kandipõhised moodsikud:

Kant	Juurdekasv aastas	Aktsepteeritav hälve (%)	Elanike arv aastal 2048
Peetri	270	+ - 15%	15 600
Jüri	100	+ - 15%	9200
Vaida	20	+ - 25%	2100
Lagedi	50	+ - 20%	3100

Tegemist on nn lineaarsete moodsikutega. Tegelikuses lisanduvate elanike arv aastate lõikes kõigub. Samuti ei ole tõenäoline, et elanikkonna kasv jätkub kogu prognoosiperioodi lõpuni. Pigem toimub stabilisatsioon varem. Ülaltoodud moodsikud annavad aga ette soovitava mudeli, millest lähtuda.

Lubatud hälve on kokkuleppeline ja erineb kandiditi, kuna Vaidas ja Lagedil ei tekita tegelikkusest suurem juurdekasv märkimisväärseid probleeme. Peetri ja Jüri puhul tähendaks see aga suuremast rahvaarvust tingitult vajadust uute lasteaia- ning koolikohtade järele.

3.2 Arengukava ajakohastamine

Rae valla arengukava üle vaatamine toimub koos eelarvestrateegia ajakohastamisega. Seejuures eristatakse aastaid, kus on toimunud elanikkonna rahuloluküsitlus, ja neid, kus ei ole. Esimesel juhul vaadatakse üle ellu viidud tegevused ja teostatud investeeringud ning ajakohastatakse arengukava. Teisel aga võetakse ette põhjalikum ülevaatus, mille aluseks on rahuloluküsitluse tulemused. Seejuures aktualiseeritakse ka valda iseloomustav statistiline materjal – hetkeolukorra analüüs.

Hinnangu andmine arengukava tulemuslikkusele toimub paralleelselt valla majandusaasta aruande koostamisega. Saadav info on aruande koostamise sisendiks. Aastal, mil rahuloluküsitlust ei toimu, koostatakse ülevaade perioodi jooksul teostatud investeeringutest ja olulisematest tegevustest. Samuti hinnatakse kandipõhiselt elanikkonna aastast juurdekasvu. Rahuloluküsitluse toimumise aastatel (2018, 2020, 2022, 2024) koostatakse põhjalik ülevaade elanikkonna hinnangutest avalikele teenustele valdkonniti ja kandipõhiselt. Vastavalt vajadusele korrigeeritakse strateegilisi eesmärke ja nende elluviimiseks kavandatud tegevusi ning investeeringuid.

Valla statistilised näitajad (hetkeolukorra analüüs) kaasajastatakse kord kolme aasta jooksul. Peamisteks üle vaadatavateks näitajateks¹³ on:

¹² Ka juurdekasv kuni 500 inimest aastas on aktsepteeritav.

¹³ Töömahu optimeerimise huvides ei kaasajastata kõiki lisas 1 (hetkeolukorra analüüs) toodud näitajaid, vaid üksnes kõige olulisemaid (fookusvaldkonnad).

- rahvaarv¹⁴ vallas tervikuna ja kandipõhiselt, sh võrdlus koostatud rahvastikuprognosisega:
 - peamiste vanusegruppide arv;
 - sündid, surmad ja loomulik iive;
 - ränne;
 - soolis-vanuseline struktuur;
- haridus (lasteaiaid, koolid, kohtade arv, noorsootöö);
- vaba aeg (kultuur, sport);
- sotsiaalvaldkond (teenused ja toetused);
- taristu ja transport.

Arengukava vaadatakse üle ja kinnitatakse 1. oktoobriks. Rae vallavolikogu poolt menetlemisel olev arengukava avalikustatakse valla kodulehel ja sotsiaalmeedias ja dokument edastatakse peale Rae vallavolikogu poolt kinnitamist vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele Rahandusministeeriumile ja Harju maavanemale¹⁵.

¹⁴ Aluseks võetakse Rahvastikuregistri andmed.

¹⁵ Säte muutub vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutumisele.

Kasutatud materjalid

1. Eesti Töötukassa statistika
<https://www.tootukassa.ee/content/tootukassast/tootud-kohalikes-omavalitsustes>
2. Eesti Statistikaameti andmebaas <http://pub.stat.ee/px-web.2001/dialog/statfile2.asp>
3. Siseministeerium, rahvastikuregister
<https://www.siseministeerium.ee/et/tegevusvaldkonnad/rahvastikutoimingud/rahvastikustatistika>
4. Rahandusministeerium <http://www.fin.ee/finantsulevaated>
5. www.haridussilm.ee
6. Keskkonnaregister
<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTPqUF2vVfoW4LhchNDobIABDGyYvsPV1>
7. Kultuurimälestiste riiklik register <https://register.muinas.ee/public.php>
8. Maa-amet: maakataster http://www.maaamet.ee/index.php?page_id=2
9. Rae valla kodulehekülg <http://www.rae.ee/uldinfo>
10. Rae valla majandusaasta aruanded 2011-2015
11. Rae valla üldplaneering (2013)
12. Rae Vallavalitsuse määrus nr 6 "Koolieelsete lasteasutuste teeninduspiirkondade kinnitamine", vastu võetud 18.03.2014
13. Rae valla virtuaaltuur <http://www.virtuaaltuur.rae.ee>
14. Hostel Caravan kodulehekülg <http://caravan.ee> (külastatud 22.05.2016)
15. Puhketalu Uuetoa kodulehekülg <http://web.zone.ee/taluuuetoa/index.html> (külastatud 22.05.2016)
16. Kivi Talu kodulehekülg <http://www.kivitalupuhkus.ee> (külastatud 09.05.2016)
17. Lilleoru Keskus kodulehekülg <http://www.lilleoru.ee/et> (külastatud 23.05.2016)
18. Spot of Tallinn kodulehekülg <http://www.spotoftallinn.ee> (külastatud 23.05.2016)
19. Põhja-Harju Koostöökogu kodulehekülg (külastatud 10.05.2016)
<http://www.leaderph.eu>
20. Rae Valla Alevike- ja Külavanemate Seltsi kodulehekülg (külastatud 10.05.2016) <http://www.raekoda.ee>
21. Mittetulundusühing "Rae Valla Alevike- ja Külavanemate Selts" põhikiri
22. Mittetulundusühingu Põhja-Harju Koostöökogu põhikiri
23. OÜ Cumulus Consulting "Rae valla hetkeolukorra analüüs", 2016
24. OÜ Cumulus Consulting "Rae valla rahvastikuproгноos aastani 2048", 2016
25. OÜ Positium LBS "Rae valla elanike arvu muutuse ja tööaja kohtade analüüs aastatel 2010 ja 2015", 2016.
26. OÜ Cumulus Consulting "Tallinna linnapiirkonna jätkusuutliku arengu strateegia", 2015